

Lestadius seuran tilaisuus
STI 10.11.2016

Esikoislestadiolainen
sakramenttiseparatismi
viime vaiheet - 2016

Lestadiolaisuuden tuorein jakautuminen

- Esikoiset Ry:n perustamispäätös 23.7.2016 Lahdessa.
 - Ahtialan koululla satoja (750) seurakuntalaisia päättämässä uuden yhdistyksen perustamisesta
- Miksi jälleen uusi yhdistys?
- Mitä syitä taustalta löytyy jakautumisen syynä?
- Mikä osuus sakramenteilla on tilanteeseen?
- Alustus on ”yhden suunnan näkökulma”, eikä pyri täydellisesti objektiivisuuteen. Tarkoitus on keskustella tapahtuneista leppoisassa hengessä

Seurakuntakokous Ahtialan koululla 23.7.2016, miksi ?

- ”**Esikoislestadiolainen herätysliike on aloittanut sakramenttien toimittamisen maallikkojen toimesta.** Tämä on mm. rikkonut tai rikkoo yhteyden Suomen evankelisluterilaisen kirkon kanssa ja lopettaa Inkeriin suuntautuneen lähetystyön siinä muodossa, kun sitä on yhteistyössä Inkerin ev.lut. kirkon kanssa tehty. **Sakramenttikäytännön muuttaminen on viety läpi seurakuntalaisia kuulematta, pakottamalla,** ilman sellaisia perusteita, joita olisimme voineet yhdessä tutkia Raamatun valossa”
- ”Suuri joukko seurakuntalaisista ei omalla sydämellään ole tuntenut eikä tunne tapahtunutta kehitystä oikeaksi”
- ”Seurakuntalaiset kutsutaan nyt tähän kokoukseen rukouksessa keskustelemaan ja päättämään siitä, miten jatkamme tästä eteenpäin”

Seurakuntakokouksen päätökset

1. **Aloitetaan hengellinen toiminta, jolla rakennetaan yhteyttä niiden kristittyjen kesken, jotka haluavat toimia herätysliikkeenä ev.lut kirkon sisällä.**
2. *Aloitetaan toiminta valtakunnallisella tasolla ja paikkakuntien tasolla seuratoiminnan muodossa.*
3. *Huolehditaan ulkomaan lähetystyöstä.*
4. *Kutsutaan lähetysmiehet ja saarnaajat työhön.*
5. *Valtuutetaan työryhmä käynnistämään ja rakentamaan yhdessä saarnaajien ja muiden seurakuntalaisten kanssa hengellistä toimintaa tukeva organisaatio. Tähän liittyy myös yhdistyksen perustaminen*

**Esikoiset Ry:n perustamiskokous
pidettiin Turussa 19.8.2016.**

*Jäseniä viime viikonloppuun (5-6.11) mennessä n.
1000, koko ajan lisääntyy*

Esikoislestadiolaisuus

- Lestadiolaisuuden suunnista toiseksi suurin maailmassa
- vuoden 2012 arvion mukaan noin 24 000, lähinnä Skandinaviassa ja USA:ssa
- Suomessa n 10 000, suurin kannatus Etelä-Suomessa
- Virallisena linjana eksklusiivinen seurakuntakäsitys
- Lapin vanhimmat johtaa, ”hengellinen hallitus”
- Kriittisyys kirkkoon ja papistoon
- Yksinkertaisuutta korostava mm pukeutumisessa, ”liikutukset”

Esikoislestadiolaisuus

- Pääjuhlat:
 - Jellivaaran jouluseurat ja Kiirunan helluntaiseurat.
 - Suomessa Lahden juhannusseurat
- Omia kokoontumispaikkoja, rukoushuoneita mm Lahti, Hki, Tre, Tku, Hml, Lpr, Pori, Joensuu, jne
- Rauhan Side
- Laestadiuksen postilla ja saarnat tärkeässä asemassa
- Yrittäjäyys

Kirkkokriittisyys – miten se ilmenee?

- mukana alusta alkaen, (myös Amerikassa ennen hajaannuksia)
- Teologista tiedekuntaa ei suositella
- Pappeja on aina arvosteltu
- Erityisenä kritiikin kohteena katekismuksen kasteopetus, silti katekismusta arvostetaan
- pappeja ei ole liikkeen yhteydessä sananpalvelijoina, joitakin on ollut
- Papin tehtäviin ajautuneet tyypillisesti ottavat etäisyyttä herätysliikkeeseen
- Yleinen hokema, ”Slogan”: ”*Kirkko on kuollut*”
- ”Pehmeämpi” kirkkokriittisyys on ilmennyt mm luottamustehtävissä olevien kautta

Esikoislestadiolaisuus 1950-1960 luku

- Laestadiuksen saarnat tärkeitä alusta alkaen, Ruotsalainen lääninrovasti Per Boreman käänsi Laestadiuksen postillan ajanmukaiselle kielelle, se julkaistiin 1956
- Evankelisiksi luokitellut saarnaajat Gunnar Jönsson ja Sam Wettainen hyväksyivät teoksen
- Rigorismiin taipuvaset vastustajat (August Isaksson) esittivät teoksen opillisesti väärennöksenä, kirkko ja pappikeskeisenä
 - erityinen paino rippi-isän Pyhän Hengen vaikutuksella, suruton pappi ei voi antaa anteeksi
 - maailman tapoja oli ilmaantunut

1960-1970 luku

- seurasi repeämä, Isakssonia seurasi pieni rigoristinen joukko, joka myöhemmin vielä jakaantui kahtia
- 1960 luvulla enemmistö Suomen esikoislestadiolaisista saarnaajista seurasi Isakssonin yksinkertaisuutta korostavaa esikuvaa, repeämästä huolimatta monet ajatuksiltaan ”isakssonilaiset” saarnaajat jäivät valtasuuntaan
- 1970 - luvulla Jönssonin evankeliumia korostava linja kirkastui Suomessa

1980-1990

- Evankelinen saarnaaja G. Jönsson kuoli 1981
- Ruotsissa valtaan nousivat ne, jotka olivat omaksuneet rigoristiset tavat, mutta eivät kuitenkaan hajaannuksessa olleet lähteneet pienen joukon matkaan
- Ruotsista tehtävien lähetysmatkojen ja Jellivaaran seurojen takia tämä suuntaus sai heijastumia myös Suomeen 1990-luvulla. *”näin on aina opetettu kristillisyydessä”*
- Ehdottomia tapojen noudattamisen vaatimuksia ilmaantui
- Vastareaktiona syntyi mm nuorten aikuisten toimesta Ruukku-lehti 1998 ja 2000-luvulle tultaessa nettiruukku-keskustelupalstat
- Raamatturuukku-alustukset ja keskustelupalstat syntyivät, kun todettiin, että joiltakin osin (nuoret) Raamattua kiellettiin tutkimasta ilman sananpalvelijan läsnäoloa

Mitä tapahtui Ruotsissa 1980-luvulla?

(Jönssonin kuoleman jälkeen ...)

- V. 2004 42-vuotias länsilestadiolaisuudessa kasvanut Gun-Marie Spett-Wuopio radiohaastattelussa: (käännetty ruotsinkielestä)
- *”Ihanimmat muistot nuoruudesta minulla on, kun kesäisin olin suurissa seuroissa Suomessa. Siellä oli tuhansittain ihmisiä. Se oli todella kivaa. Siellä oli massoittain nuoria.”*
- *”Me olimme seuroissa, kaksi kertaa päivässä. Juhannuksena oltiin aina järvellä, sen nimi oli Pejen (Päijänne) ... Sytytettiin suuria nuotioita. Oli aivan uskomatonta, me lauloimme moniäänisesti ja nuotiot paloivat”*
- *”Se oli valtavan hienoa, saimme seurustella, oli poikia ja tyttöjä, uimme, veneilimme ja saunoimme kaikki tytöt ja pojat yhdessä. Näen nuoruuden todella hienona aikana.”*
- *”Syy siihen miksi mursin kaiken tämän, oli että tuli yhä enemmän merkillisyyksiä, emme saaneet enää sanoa ”hei”, emme saaneet laulaa niitä virsiä mitä halusimme. Vakuutuin, että nämä ovat asioita, joilla ei ole enää mitään tekemistä Jumalan kanssa. Vastakohtana niille hienoille lauluille, joita moniäänisinä lauloimme Suomessa”*

H. Gustavsson on saarnannut ”hei” sanan käytöstä myös Suomessa 2000-luvun puolella

”Tuli uusia saarnaajia, heillä oli paljon jyrkempi ja ankarampi henki”

- Dagens Nyheter haastattelee Gun-Marie Spett-Wuopiota v. 2003:
- Länsilestadiolaisesta kasvatuksesta hän sanoo, että *”se oli paljon sallivampi kuin tänään. Heillä oli TV ja he myös kuuntelivat musiikkia kotonaan.”*
- *”Yhtäkkiä alettiin keskustella siitä mitä virsiä sai laulaa ja miten paljon sai nauraa. Porukat saattoivat kehuskella sillä, etteivät olleet edes pidelleet toisiaan kädestä kun he avioituivat. Ei sellaista ollut ennen.”*

Lähetyskirje Suomeen Niilivaarasta 29.5.1992

- ”onhan se suuri kysymys, että se meiltäkin puhtaana jäisi, ettei maailmanrakkaus, turhuus, monenlainen koreus pukineissa, kaulavitjoissa, rannerenkaissa, hiusten kähertämisessä, leikata ja värjätä niitä, käyttää kosmeettisia aineita kaunistakseen kasvojansa tämän maailman muotimestarien mallien mukaan. Niin myöskin lentopalloharrastus, jääkiekkoilu ja monenlainen urheiluelämä, jossa maailman kunnia ajaa etsimään ja saamaan katoavaista palkkaa. Ei sekään riitä kristitylle suojaksi kiusauksia vastaan, että pitää kontrollia televisio-ohjelmista ja videofilmeistä, vaan täysin sopimatonta niitä koneita kristittyin kotiin laittaa. Tämä kalkki on maailman muodon mukaan asettamista, joka kuolettaa hengellisen elämän kristityn sydämeltä. Vaan kristitty ahkeroitsee uskon kuuliaisuudessa elämällään vaelluksellaan, töillään ja puheillaan kutsumisen ja valitsemisen vahvistaa. Sillä **ne, jotka sen tekevät, eivät suinkaan koskaan kompastu**, vaan sallitaan heidän alttiisti käydä sisälle meidän Herran ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen iankaikkiseen valtakuntaan.
- Sen johdosta, mitä monet Suomen kristityistä ovat kirjeitten ja puhelinyhteyden kautta valittaneet, että **muutoksia on tullut saarnoissa, jonka seurauksena on myös muutoksia opissa**. Se mitä ennen meidän vanhoilta saarnaajilta on saarnattu synniksi ja se mikä johtaa syntiin, siitä ei puhuta enää niin kuin ennen.

Amerikan ehtoolliskäytäntö (on ”lämmen” ja ”elävä”) – sakramenttiseparatismiin juurisyitä

- Amerikkalaiset lestadiolaiset ovat tottuneet yksinkertaiseen jumalanpalvelusmuotoon ja ovat kokeneet järkytyksenä suomalaisen jumalanpalveluskäytännön ja liturgian
- Omat saarnaajat ovat kastaneet heidät, rippikoulun he ovat käyneet oman saarnaajansa johdatuksella, heidät on vihitty saarnaajien toimesta ja tuttu saarnaaja on siunannut vainajat
- Ehtoollisen jakaminen on tapahtunut kaikessa yksinkertaisuudessa saarnaajien toimesta
- He eivät ole kuulleet ”*kuolleitten soittimien*” ääntä omassa kirkossa. Liturgia on heille vierasta
- Mitä amerikkalaiset ovat ajatelleet vierailuillaan 1970-1990 luvuilla mm juhannuksen ehtoollisjumalanpalveluksissa?

Sakramenttiseparatistien synty pohjoismaissa

- 1990 luvun alussa nykyiset Ruotsin lapin vanhimmat tekivät ensimmäisen matkansa Amerikkaan.
- Amerikan vapaakirkollinen malli, jossa ollaan riippumattomia pohjoismaisesta pilaantuneesta kirkosta synnytti ihastumista
 - omassa piirissä tapahtuva ehtoolliskäytäntö vapauttaa polvistumasta samaan ehtoollispöytään eriuskoisten kanssa
 - Amerikassa oleva käytäntö on ”alkuperäinen”, oikea oppi juontaa juurensa 1800-Amerikkaan
- Amerikan malli sakramenttien osalta toteutettiin Ruotsissa 2000 ja Norjassa 2001 vastalauseista huolimatta, pääsääntöisesti kirkosta ei kuitenkaan ole erottu
- jäsenmäärältään Ruotsi on pieni ja Norjakin suhteellisen pieni
- Luonnollisesti sama paine seurasi myös Suomeen

Lähetysmiesten tiedote, Rauhan Side 1/2003

- Monenlaiset ristiriitaiset oletukset ja huhut ovat aiheuttaneet epävarmuutta ja epäluottamusta seurakunnassamme. Erityisesti tämä on kohdistunut lähetystoimessa mukana oleviin saarnaajiin. **Tunteita kuohuttavana asiana esiin on noussut suhteemme kirkkoon ja sakramenttien hoitoon (alttarin sakramentti).**
- Tilanteen selventämiseksi ja rauhoittamiseksi tahdomme ilmoittaa, ettemme ole keskustelleet keskenämme emmekä vanhimpien kanssa suhteemme muuttamisesta evankelisluterilaiseen kansankirkkoomme. **Ei ole minkäänlaista aikomusta tai suunnitelmaa ottaa sakramenttien hoito ”omiin käsiimme”.** Tästä asiasta on annettu tiedot myös kirkolliseen Kotimaa-lehteen vuoden 2002 syksyllä. **Yhteinen selkeä näkemyksemme on, että haluamme kuulua elävänä herätysliikkeenä kirkkoon, jossa hoidetaan raamatullisesti sanan ja sakramentin lahjaa.**
- ... tarvitsevamme armoa ja voimaa juurtuaksemme uskossa ja rakkaudessa yhä syvemmin sanaan, Jeesukseen Kristukseen, minkä avulla **tulemme varjeltua hajottavilta tuuilta.**
 - Suomen lähetysmiesten puolesta, **Pekka Liuksiala**

Perusteluja separatismille: (Lähetyskirje Ruotsista Suomeen helluntaikokouksista 2003)

- Kirkon käsikirjauudistus
- Naispappien määrä lisääntyy
- Roomalaiskatolisen kirkon vaikutus
- kristityn paikka kirkossa tulee olla tyhjä kun **nainen on alttaripalveluksessa tai saarnatuolissa, ja samoin tyhjä, kun ehtoollinen jaetaan sen uuden kaavan mukaan.**
- Mahdollisuus ehtoolliseen kirkon vanhan käsikirjan mukaan **ylimenokauden** ajan

Muita Ruotsista esitettyjä perusteita

- Kirkon liberaali suhde homoseksuaalisuuteen
- ehtoollisrukous (eukaristiarukous), katolinen messu-uhri ajattelu
 - ”*Me rukoilemme sinua: Lähetä Pyhä Henkesi ja **siunaa nämä lahjat, leipä ja viini**, joiden kautta tulemme osallisiksi Kristuksen ruumiista ja verestä, kun vietämme pyhää ehtoollista niin kuin hän itse on meitä käskenyt*”

Otteet 1800-luvun Amerikan kirjeenvaihdosta kertoo vahvasta historiantuntemuksesta

- Joulun 2003 Jellivaaran kokouksista Ruotsista vastataan Suomeen
- ”Meidän yhteinen neuvomme koskien ehtoolliskysymystä Suomessa on sama kuin kirjeessä viime helluntaina Kiirunassa: Kristittyjen paikka kirkossa on tyhjä silloin, kun naiset on alttaripalveluksessa tai saarnatuolissa ja myöskin tyhjä jos ehtoollinen jaetaan uusien kaavojen mukaan. Kristittyjä kehotetaan pyytämään ehtoollista vanhan käsikirjan mukaan. **Meidän omatuntomme on sidottu Sanaan ja eikä tapoihin, huonetiloihin tai kellonaikoihin.**”

Tilannetta ”pallotellaan”: Ruotsista neuvotaan, Suomesta torjutaan

- Seurakuntalaisten vetoamus lähetysmiehille 2004
 - *”Väite siitä, että kirkkokäsikirjassa olisi jotain Jumalan sanan vastaista, tulisi selkeästi perustella Jumalan sanalla, johon kristittyjen omattunnot ovat sidottuja”*
 - *”Kirkon jumalanpalveluksen ja ehtoollisyhteyden hylkääminen olisi ratkaiseva askel kohti kirkosta eroamista”*
- I/2004 käynnistyy nimienkeräys sakramenttimuutosta vastaan
 - *”Sakramenttikäytännön muutosvaatimus ei saa repiä rikki herätysliikettämme”*

Nimienkeräyksen tuloksena v 2004

I 600 vastustavaa nimeä

- N. I 600 nimeä perinteisellä tavalla kerättynä
- Osa sananpalvelijoista kielsi kirjoittamasta nimiä, verrattiin mm Daavidin suorittamaan väestönlaskentaan ja näin nimienkeräys nähtiin Jumalan vastaisena toimintana
- Tuloksena kuitenkin nimet olivat ratkaisevassa roolissa, muut perustelut ”käveltiin yli”
- Porilaisen edesmenneen lähetysmiehen Matti Vihermiehen rooli?

10 vuotta myöhemmin lähetyskirje Ruotsista (2013 Jellivaara)

- ”Yksinkertainen taivaantien vaeltaja tuntee turvaa ja iloa kokiessaan, että saarnoissaan kaikki saarnaajat lyövät saman naulan kantaan. Jumala on luvannut siunata ainoastaan yksimielisen työn.”
- ”Me olemme, kuten ennen ja **jo pidemmän aikaa, viettäneet Herran pyhän ehtoollisen omassa rukoushuoneessamme.** Olemme vastaanottaneet Jeesuksen ruumiin ja veren, kuolevan vanhimman muuttumattoman testamentin mukaan, **meidän omilta Herran palvelijoiltamme.**”
- ”... **ihanat Hengen hedelmät,** jotka ovat tulleet näkyviin tämän järjestyksen kautta.”
- ”Lapinmaan seurakunta voi luvata lähetyksen Suomen Siioniin tulevana kesänä, jos se on Jumalan tahto. **On tärkeää, että lähetyssuunnitelmissa huomioidaan lähetysmatkan tarkoitus.**”

Esikoislestadiolaisuus 2014

- Suomessa käynnistyy keskustelu. Osa seurakuntalaisista **varoittaa ”ylimenokauden” olevan takana**, pääsääntöisesti tätä ei uskottu.
- Kesällä 2014 lapin vanhimmat tekee pitkän kiertueen Suomessa, pääviestinä **sakramenttien hoitaminen itse, kirkosta ei kuitenkaan tarvitse erota**.
- Tuloksena syntyy lähtökohdiltaan ristiriitainen Suomen lähetysmiesten allekirjoittama julkilausuma 6.7 Helsingissä. Kaksi eri tavoitetta sovitettu samaan julkilausumaan.
- Seurakunnassa syntyy hämmennys, → pikainen päätös nimienkeräyksen aloittamisesta
- Kotimaa lehti uutisoi asiasta 31.7, useita uutisointeja asiasta pitkin syksyä
- Nimienkeräyksen julkistus 3.8: www.sakramentit.fi
- Useita yhteydenottoja sananpalvelijoihin
- Piispoilta kannanotto irrottautumisen seurauksista
- Seurakuntalaisten seminaarit: Lahti 23.8, Hki 22.11
- Saarnaajien ja lähetysmiesten kokoukset

Ratkaisevat kokoukset Helsingissä

6.7.2014

- Lähetyksiä ja Lapin vanhintojen kokouksessa esitettiin allekirjoitettavaksi yhteistä julkilausumaa, jossa todettaisiin, että ehtoollisen sakramenttia aletaan Suomessa toimittaa joillakin paikkakunnilla saarnaajiemme toimesta rukoushuoneillamme vuoden 2015 aikana ja myös kasteen toimittaisivat omat saarnaajamme
- Kaikki lähetyksmiehet eivät halunneet allekirjoittaa tällaista julkilausumaa, minkä jälkeen päädyttiin toisenlaiseen julkilausumaan.

Lapista ”ylimääräinen kirje”

Malmivaara 24.10.2014

- Me iloitsemme kaikki siitä, että **te teitte päätöksen sakramentti kysymyksessä** Ruotsin Lapinmaan yhteisen neuvon mukaan. Me olemme vakuuttuneet siitä, että Jumalan siunaus ja varjelus lepää heidän yllään jotka uskon kuuliaisuudessa taivuttavat itsensä seurakunnan opetuksen ja neuvon alle. Seurakuntahan on yksittäisen kristityn herra. Teidän ja meidän edesmennyt vanha opettajamme William Eriksson kirjoittaa, että kristillisyyden menestys silloin kun me pidämme kiinni yhteisistä neuvoista.
- **Teidän päätöksenne mukaan tullaan keskustelua käymään 2014 joulun aikana teidän sakramentti kaavojen ehdotuksista.** Ovi ja tie ovat Jumalan sallimuksesta avoinna tänne Ruotsin Lapinmaahan, jos teillä on yhteinen tarve keskustella tästä jo ennen joulukokouksia

Yhdistyksen vuosikokous 22.6.2015

- ”Milloin on tehty päätös sakramenttien omiin käsiin ottamisesta?”
- Työryhmän puheenjohtaja Heikki Purtanen totesi, ettei tällaista päätöstä ole tehty missään.
- Hallituksen pj Seppo Karhu vahvisti Heikin vastauspuheen, mutta lisäsi että toiminnasta ei kuitenkaan seuraa kuitenkaan sanktioita, vaikka sakramenttien omiin käsiin ottaminen toteutettaisiinkin.

Syksyn 2015 päälinjauksia

- 10.10.2015 Saarnaajien kokous Lahdessa
 - kokous päätti yksimielisesti valtuuttaa toimintansa lopettaneen sakramenttityöryhmän jäsenten neuvottelemaan niin pian kuin mahdollista Lapin vanhinten kanssa. Tapaamisessa keskustellaan vallitsevasta tilanteesta ja etenemistavasta.
- 17.10.2015 Lahden syysseurat
 - Lapin vanhimmat eivät ota vastaan saarnaajienkokouksen päättämää lähetystä.
- 25.10.2015 Suomen saarnaajien vetoomus Lapin vanhimmille
 - 31 allekirjoittajaa
 - harkitaan sakramenttien omiin käsiin ottamisen seurauksia ja pyritään järjestämään kirkkosuhteemme kirkon järjestyksen puitteissa, ettei heräysliikkeemme hajoaisi ja kristittyjen keskinäinen yhteys särkyisi.
 - vetoomukseen ei vastattu.
- 16.11.2015 Heikki Purtanen Suomen saarnaajille
 - ***”Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että jo toimintansa lopettanut sakramenttityöryhmä ei ole esittänyt sakramenttien omiin käsiin ottamista eikä sellaista päätöstä ole tehty myöskään saarnaajien kokouksessa.”***

Sakramenttien toimitus alkaa 5.12.2015

- 1.12.2015 Mikkelin sananpalvelija Reino Haimilahti Suomen lähetysmiehille:
 - ”Rakkaat veljet ja työkumppanit. Tervehdin teitä Jumalan rauhalla! Mikonpäiväseuroissa ja Lahden kokoontumisessa käydyissä keskusteluissa **emme saaneet päätöstä sakramenttikysymykseen. Tilanne jäi avoimeksi.** Em. kokousten jälkeen Mikkelin sananpalvelijat kokoonnuimme keskustelemaan asiasta. Yksimielisinä totesimme, että neuvo on Pyhän Hengen antama ja nyt on Jumalan aika. Pyysimme paikallisosaston toimikuntaa aloittamaan käytännön valmistelut. Seuroissa on luettu tiedote, jossa kerrottiin asiasta ja taustoista ja kehotettiin kristittyjä keskustelemaan saarnaajien kanssa. Valmistelut on suoritettu loppuun. Tiedotteessa sanotaan: Jos Jumala suo, **vietämme Herran Pyhää ehtoollista omalla rukoushuoneella 5.12.2015 klo 17.00** alkaen. Rakkaat veljet pyydämme: Kantakaa meitäkin rukouksissanne anteeksiantavalla sydämellä. Vanhimmat **Gunnar Persäter, Odd Minde ja Håkan Gustavsson** ovat pyytäneet kertomaan heidän terveisensä. ”

Reino Haimilahti,
eläkkeellä Mikkelin srk:n
”suntion” toimesta.
Amerikassa 1873
vapaakirkon ja omat
jumalanpalveluskäytännöt
aloitti Salomo
Kortetniemi, Ylitornion
entinen suntio

Maallikoiden toimittamat sakramenttien toimitukset jatkuvat

- Omat maallikkoehtoolliset Mikkelin 5.12.2015 lisäksi vietettiin 20.12.2015 Joensuun, Enon, Oulaisten ja Jämsän rukoushuoneissa. Osittain toimintaa käynnistettiin seurakuntalaisilta ”salassa”
- 10.1.2016 Sananpalvelijoiden kokous Joensuu
 - osa lähetysmiehistä erotettiin toistaiseksi lähetystoimesta, erotuspäätös ei ollut yksimielinen
 - Kokouksissa aiemmin puheenjohtajana toiminut Heikki Purtanen ohitettiin
 - Rauhan Siteen toimitus vaihtuu, nykyisestä toimituskunnasta vain yksi sakramenttiseparatistien kannattajana jatkaa
- Sakramenttien toimitukset jatkuvat
 - 30.01.2016 toteutettiin ehtoollinen Helsingin rukoushuoneessa maallikoiden toimesta.
 - Vuoden 2016 aikana on useilla paikkakunnilla toteutettu maallikoiden (saarnaajien) toimittamia kasteita.

Piispat esittävät huolestumisensa

- Piispat osallistuivat keskusteluun aktiivisesti prosessin aikana ja myös käynnistyneen sakramenttiseparatistien jälkeen
- 20.1.2016 Inkerin kirkon piispa Aarre Kuukauppi
 - *”Olen hämmentyneenä ja murheellisena ottanut vastaan tiedon, että Jellivaaran jouluseuroissa on tehty päätös olla lähettämättä saarnaajia Inkerin kirkon seurakuntiin, jos sakramenttiasiaissa ei olla yksimielisiä Ruotsin Lapin vanhinten neuvojen toteuttamisen suhteen. Kenen toimesta on kumottu Kristuksen antama lähetyskäsky (Matt.28:18-20)?*
- Myöhemmin kevään aikana Tampereen, Mikkelin, Kuopion ja Turun hiippakuntien viestit
- Piispa Jolkkonen:
 - *”Kirkkomme uskonkäsityksen ja tunnustuksen mukaan Kristuksen asettamien sakramenttien julkinen hoitaminen kuuluu Jumalan asettamalle kirkon vihkimysviralle, pappisviralle. Tämä on myös Lutherin oppi.”*

Separatismi ja juridiikka

- Kirkkojärjestyksen mukaan kasteen toimittaa pappi ja ehtoollisen jakaa pappi. Poikkeuksena hätätilanteet. (12§ ja 13§)
- Herätysliikkeen sisällä varatuomarit Henttula ja Waltari:
 - *"Mikkelin tilaisuus ei perustu Esikoislestadiolaiset ry:n virallisiin päätöksiin"*
 - *Yhdistyslain mukaan: "Päätösvalta yhdistyksessä kuuluu sen jäsenille". Esikoislestadiolaiset ry:n sääntöjen mukaan yhdistyksen päätäntäoikeutta käyttää yhdistyksen kokous.*
 - *Yhdistyksen sääntöjen mukaan hallituksellakaan ei ole oikeutta päättää sakramenttien omiin käsiin ottamisesta."*
 - *"Sakramenttien omiin käsiin ottamisesta ei ole tehty päätöstä myöskään missään saarnaajien kokouksessa. Tällaista päätöstä ei ole tehty yhdistyksen kokouksessakaan."*
 - *"Esikoislestadiolaiset ry ei ole tehnyt laillista päätöstä sakramenttien omiin käsiin ottamisesta."*

Lähetyskirje Lahdesta juhannusseuroista 2016 Lapin maan seurakunnalle

- ”Ehtoollistilaisuuksia on vietetty viime vuoden lopulla ja tänä vuonna useilla rukoushuoneillamme saarnaajien toimittamina. Saarnaajat ovat myös kastaneet lapsia. Näin saamamme neuvo Lapinmaan seurakunnalta on toteutunut ja uskomme sen olevan siunaukseksi kristillisyydellemme.”

Tuomas Palola 17.8.2016 (Kotimaa24.fi)

- **Kehityskulku oli väistämätön**
- Palolan mukaan esikoislestadiolaisen organisaation **jakautuminen Suomessa oli väistämätön, koska liikkeen hengellinen johto Ruotsissa päätti jo reilut 15 vuotta sitten ottaa sakramentit omiin käsiin.**
- – Kysymys oli vain ajasta, milloin tilanne Suomessa saavuttaisi kulminaatiopisteensä. Hämmästyin itse, kun tajusin helmikuussa **vuonna 2001** profetoineeni esitelmässäni, että sakramenttiseparatismi toteutuu myös Suomessa, Palola sanoo.
- Suomen esikoislestadiolaisuuden nihkeähköä lämpenemistä sakramenttiseparatismille selittää Palolan mukaan sen perinteisesti **lähempi suhde kansankirkkoon** verrattuna Ruotsin ja Norjan esikoisiin. Merkittävä on myös 1990-luvulla alkaneen **Inkerin-lähetyksen vaikutus.**

Tuomas Palola 17.8.2016

- Esikoislestadiolaisuuden toiminta Inkerin ja Viron kirkkojen sisällä on ollut Suomi-vetoista, eikä välttämättä aina Ruotsin Jällivaaran esikoisseurakunnan mieleen. Suomalaisia esikoissaarnaajia hyväksyttiin jopa pappisdiakoneiksi Inkerin kirkkoon ja yhteys on ollut hyvä, mikä lähensi Suomen esikoislestadiolaisuutta myös kansankirkkoomme.
- Palola ajattelee, että esikoisseurakunnan näkökulmasta **toivottavin kehitys olisi ollut, että Suomen esikoislestadiolaisuus olisi itsenäisesti päätynyt sakramenttiseparatismiin ilman Ruotsin Lapin ohjailua.** Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan **esikoisseurakunta joutui ensin vihjailemaan, sitten sanomaan ja lopulta vaatimaan suomalaisilta tällaista ratkaisua.**

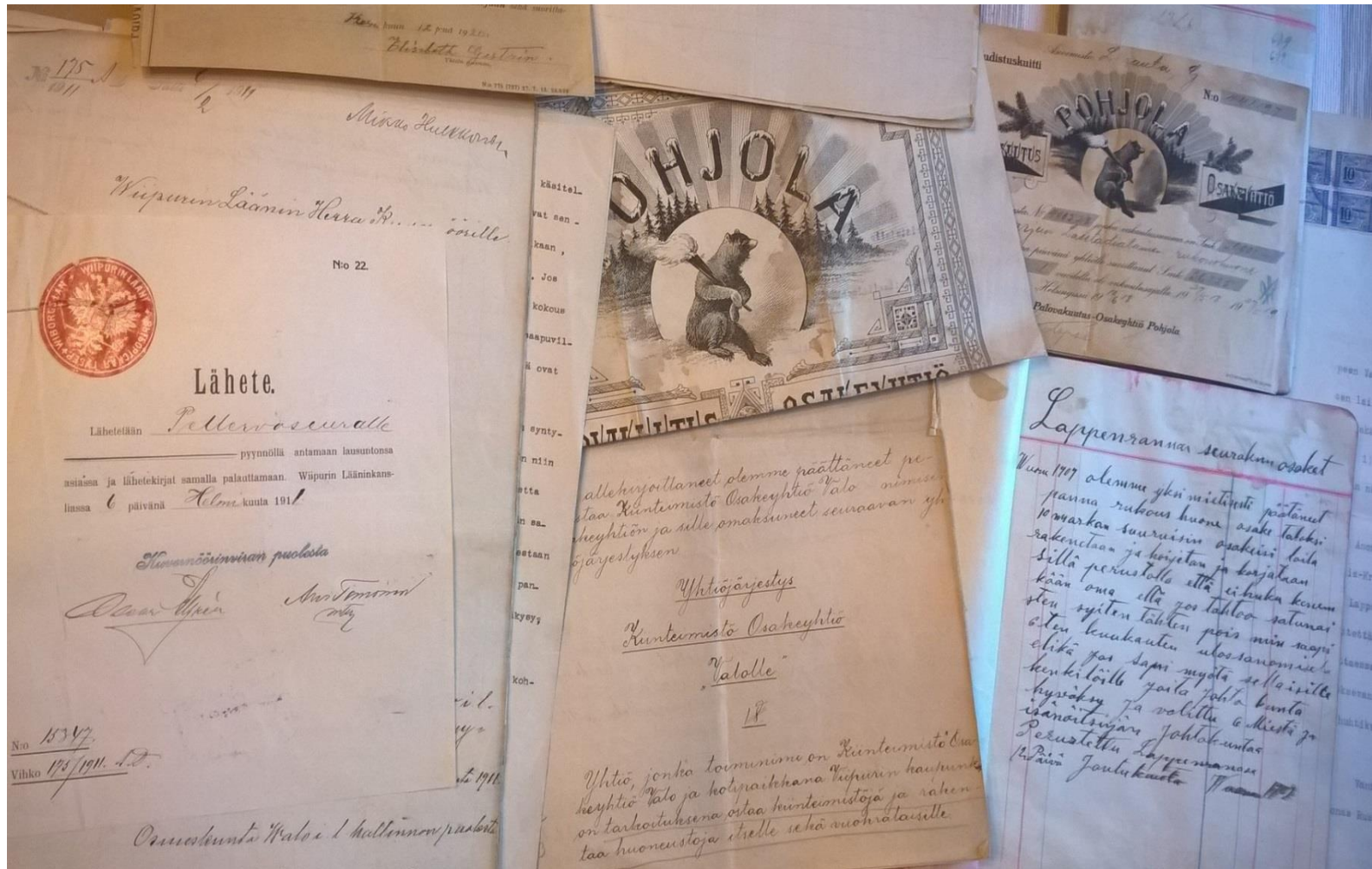
Tuomas Palola 17.8.2016 (Kotimaa24.fi)

- **Kaikki palautuu esikoisseurakuntanäkemykseen**
- Uskollisuus Ruotsin Lapin vanhimille on puhuttanut Palolan mukaan Suomen esikoislestadiolaisuutta jo vuosikymmenien ajan ja asetelma on kärjistynyt tietotekniikan mahdollistaman vapaan keskustelun myötä.
- Esikoislestadiolaisuuden uusimmassa jakaantumisessa on mielestäni myös ollut kysymys myös **globalisaation ja teknologian kehityksen muodostamasta uhasta** liikkeen identiteetille, erityisesti sen "kivijalalle" eli esikoisseurakuntaopille.
- Suomen esikoislestadiolaisuudessa esikoisseurakuntakäsitteeseen on jollain tavalla sisällytetty koko esikoislestadiolaisuus, kun taas Ruotsissa, Norjassa ja Pohjois-Amerikassa sama käsite on säilynyt selkeämmin liikkeen **Jällivaarassa olevaa hengellistä johtoa korostavana**.
- Opin mukaisesti esikoisseurakunta ei voi laajentua käsittämään **laajempaa joukkoa kuin Ruotsin Lapin vanhimistoa**. Laajennus merkitsisi liikkeen identiteetin muuttumista. Perinteisen opillisen käsityksen ja oman itseymmärryksensä pohjalta Jällivaaran esikoisseurakunta **päätyi toimenpiteisiin, jotka mittaavat sen hengellisen vallan olemassaoloa hyvin yksiselitteisesti**, Palola sanoo.

TM Tuomas Palola

- Väitöskirja 2015 Amerikan apostolisluterilaisuudesta vuosina 1884-1929
- Kiinnostus aiheeseen syttyi Amerikassa 1995
- Aineistonkeruumatkoja Amerikkaan lukuisia 2005-2012
- Raattamaa lähetti "itsensä" Amerikkaan Takkisessa.

Einari Koponen (25.11.1919 – 15.1.2002)

Pohdittavaa

- Syntyykö ”uuden” liikkeen identiteetti heti alussa?
- Voiko identiteettiä myöhemmin muuttaa tai korjata?
- Onko herätysliikkeen syntymisen tai hajaannuksen yhteydessä tärkeää määritellä oppi? Mihin sitoudutaan?
- Tarvitaanko hengellisessä yhteisössä vapaata kriittistä ilmapiiriä? Miten sellainen voi toteutua?
- Voiko vastaavat ilmiöt jakautumiset toistua, vaikka liikkeellelähtö on ”yksimielistä”?
- Yhteisössä Pyhän Hengen ilmoitukseksi koetun asian suhde yhteiskuntajärjestykseen ja lainsäädäntöön?
- Yhteisössä Pyhän Hengen ilmoitukseksi koetun asian suhde kirkkolakiin ja järjestykseen?

Kiitos

- Tämä aineisto löytyy:
- www.sakramentit.fi sivustolta
valikosta **Muita asioita**
- [Tapani.ihalainen @ phnet.fi](mailto:Tapani.ihalainen@phnet.fi)

